

Új tanítók – új iskolák

Mennyire időszerű még ma is Ady Endrének az az 1906-ben lejegyzett gondolata, hogy „nincs más útja a társadalmi haladásnak csak ez: új tanítók és új iskolák”. Ady a társadalmi megújulás folyamatában a pedagógust tartja a legfontosabbnak, s valóban, napjaink átalakuló (vagy átalakulandó) iskolái is az új, az alaposabb felkészültségű tanítókra várnak.

Nekünk, kisebbségben élő magyaroknak is ilyen, a hatékony oktatási módszereket ismerő és alkalmazó pedagógusokra van szükségünk. Annál is inkább, mert számunkra az anyanyelven történő színvonalas oktatás nemcsak a szellemi felemelkedés, hanem a nemzeti megmaradás leghatásosabb eszköze is. Iskoláink e küldetésüknek csak akkor tehetnek eleget, ha leendő pedagógusaink olyan képzésben részesülnek, amely a szakmai ismeretek elsajátítása mellett a nemzeti múlt és jelen történelmi, valamint kulturális vonatkozásainak megismerését is biztosítja. Mindezek megvalósításában sokat segít az anyaország azáltal, hogy pedagógusjelöltjeinknek részképzési lehetőségeket teremt a magyarországi egyetemen és főiskolákon.

A Nyitrai Pedagógiai Főiskola tanítói szakos hallgatói is azok közé tartoznak, akiket már néhány esztendeje egyéves részképzésre fogadja az Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola. Esztergomban az elsajátítandó ismeretanyagon kívül az alternatív tanítási módszerek és a különböző szakköri tevékenységek mellett a város történelmi múltja, múzeumai, kulturális rendezvényei, valamint a főváros szellemi kisugárzása jelenti azt a többletet, amelyet csakis az ilyen anyaországi tanulmányok nyújthatnak hallgatóink számára.

Ebben a tanévben az esztergomi és a nyitrai főiskola között a kapcsolatok – nem kis örömünkre – még jobban kibővültek, hiszen a két főiskola között megkötött szerződés a részképzésen kívül a hallgatók TDK-versenyeken való kölcsönös szereplését is lehetővé teszi, az oktatók pedig mindkét intézményben vendéglelődként ismertethetik kutatási munkájuk eredményeit.

1992 októberében nekem jutott az a lehetőség, hogy két hétig az esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola magyar nyelv és irodalom tanszékének vendégszeretetéet élvezhettem. Az ott eltöltött idő a tanszék vezetőjének, dr. Pozsonyi Gabriellának és oktatóinak köszönhetően nagyon hasznosan és kellemesen telt el, mert számos olyan rendezvényen vehettem részt, amelyre Nyitrán nincs lehetőség. Így lehettem jelen pl. az ELTE Bölcsészettudományi Karának fonetikai tanszéke által megrendezett ama szimpóziumán, amelyet a pedagógusjelöltek Kazinczy-versenyének szakmai előkészítésére szerveztek, és az Esztergomi Tanítóképző Főiskolán dr. Nagy Katalin irányításával megrendezett Rokon népek napja '92 című ünnepségen, a nyitrai hallgatók számára Nábradiné dr. Jurasek Ibolya szervezte Babits-múzeum megtekintésén stb.

Cserébe egy kis ízelítőt nyújtottam szülőföldem, Zoboralja és Kolon község nyelvjárásai sajátosságaiból, előadást tartottam a koloni lyukas himzésről, mely századunk első felében virágzott e Nyitra vidéki községben. Előadásaimmal azt a célt követtem, hogy az esztergomi hallgatóknak bemutassam a határon túli magyarok között is peremhelyzetben élő zoboralji magyarok nyelvjárásai és részben néprajzi sajátosságait, s úgy érzem, ezenkívül érdeklődésüket is sikerült felkeltenem a vidék magyarsága iránt.

Nagyon fontosnak tartom ezt a kapcsolattartást főiskoláink között, hiszen egymás kölcsönös megismerésével lélekben is közelebb kerülhetünk egymáshoz, s erre napjainkban nagy szükség van.

Még egyszer Szekfű Gyuláról

Érdeklődéssel olvastam egykori külügyminisztériumi kollégámnak, ma is kedves barátomnak, Radó Györgynek a Honismeret 1992/4. számában Szekfű Gyulával Moszkvában címmel megjelent visszaemlékezését. Kitűnő írásában rólam is említést tesz és idéz abból a beszélgetésből, amit egy balatoni nyaralás során folytattunk Passuth László és Jemnitz Sándor társaságában (ők ketten már az elysiumi mezőkön sétálgatnak) és amelynek során én egy, a Szekfű házaspárnál Moszkvában töltött estén Szekfű feleségétől hallott mondatot idéztem, miszerint: „Te Gyula, ezek azért jöttek, hogy csökkentsék a fizetésedet. Ne hagyj, hiszen (s itt izgalmában németre fordítja a szót) der Rákosi hat es so versprochen.” Ezt a mondatot én sohasem hallottam Szekfűnétől. Viszont valóban hallottam tőle azt a mondatot, aminek előzményeit az alábbiakban ismertetem azért, hogy érthető legyen az eset.

1947-ben, mint miniszteri fogalmazó a külügyminisztérium elnöki osztályán, a költségvetési referátumban dolgoztam. Tehát nem a gazdasági osztályon, aminek akkor számvevőség volt a neve. Valóban tagja voltam egy küldöttségnek, de annak semmi köze sem volt a követség gazdasági ügyeihez. Én annak a külügyminisztériumi-pénzügyminisztériumi vegyes bizottságnak voltam a tagja, amelynek az volt a feladata, hogy a helyszínen győződjék meg arról, hogy mennyire reális – túl magas-e vagy túl alacsony-e – a magyar követség valamennyi dolgozójának (követve a hivatalsegédig) a fizetése. A fizetéseket Budapestről állapították meg és azok realitását ellenőrizni volt a bizottság feladata. A külügy részéről engem delegáltak a bizottságba, a Pénzügyminisztérium dr. Krompaszky Jenő miniszteri tanácsost és dr. Pelczér László osztálytanácsost. A helyszínen kellett meggyőződnünk az árakról, a beszerzési viszonyokról, a diplomata-életmódhoz szükséges színvonal fenntartásának anyagi vonatkozásairól. A követség gazdasági ügyeihez, azok ügyviteléhez semmi közünk sem volt.

Szekfű Gyula és felesége kiküldetésünk végén valóban meghívott bennünket ebédre. Az ebéd végeztével átmentünk a szalonba feketekávézni. Szekfű egy szóval sem említette a mi megbízatásunkat, de felesége nem mulasztotta el azt. Belekarolt Krompaszky Jenőbe és a maga sajátos, tört magyarságával, így szólt: „Kedves Krompaszky! Ha maguk nekem illetmény leszállítani én fogom magam és megyem haza!” Mire Szekfű – az a Szekfű, akit hallatlanul respektáltak beosztottai – feleségéhez fordult: „Tónikám, ezt talán mégsem.” Mire röviden elintézték: „Gyulus, te hallgass!” És Gyulus mi mást tehetett volna? Hallgatott.

Ezt az esetet megírtam a TIT budapesti hely- és üzemtörténeti szakosztályában 1991 tavaszán megtartott Két év a külügyben című előadásomban, amiben nem kevés szó esik Szekfű Gyuláról is. Ami a Radó György által idézett mondatot illeti, magam is tudtam róla, hiszen akkoriban sok történet kerengett Szekfűről, aki közismerten nőuralom alatt állt. Nagyon valószínű tehát, hogy a Jemnitzcel, Passuthal és Radó Györggyel a földvár–zamárdi országúton folytatott beszélgetés során Szekfűnének ez a mondása is szóba került. De a moszkvai ebéd során nem hangzott el. Csak hallottam róla.

Arra kérem, szerkesztő úr, hogy adjon helyt e soroknak, mert nem szeretném, ha azt hinnék azok, akik meghallgatták előadásomat és elolvasták Radó Gyuri roppant érdekes visszaemlékezését, hogy mást adtam elő, mint ami valójában megesett.

Dr. Del Medico Imre

MOLNÁR MÁTYÁS ALAPÍTVÁNY

Vaja Nagyközség Képviselő-testülete 27/1992 (IV. 13). Kt. sz. határozatával létrehozta a Molnár Mátyás Alapítványt. Célja: *tiszteletadás az alapítvány névadójának, munkásságának elismerése, emlékének ápolása, tehetséges tanulók ösztöndíjjal és jutalmakkal való támogatása, pályázati rendszeren keresztül; pályázatok kiírása különböző témákban (irodalom, képzőművészet, zene); anyagi hozzájárulás arra érdemes nyomtatványok megjelentetéséhez; szakmai táborok, előadások, kulturális műsorok szervezése, segítése; a Vay Ádám Múzeum működésének támogatása.*

Az alapítvány székhelye: *Vaja Nagyközség Polgármesteri Hivatala, Vaja, Damjanich u. 71. 4562. Számmlaszám a vajai takarékszövetkezetenél: 449 98-448-184/92.*